

Rokkantak Lapja.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Pozsony
Ferdinánd bolgár király-utca 5.

Nicodja az
Orsz. Hadigondozó Hivatal
Pozsonyi Intézete

Megjelenik havonta kétszer.
Egyes szám ára 24 fillér.
Előfizetési ár: évenként 6 korona.
Rokkantak ingyen kapják.

III. évfolyam

POZSONY, 1918. SZEPTEMBER 15.

18. szám.

Földmives vagy iparos?

Irta Dr. K. J.

A rokkantak pályaválasztásának kérdése még mindig nem olyan egyszerű dolog, dacára annak, hogy az Orsz. Hadigondozó Hivatal intézetei nagyjából már 3 esztendő óta működnek ez irányban és hogy a Hivatal maga a Pályaválasztási tanácsadóban pontosan és elég terjedelmesen körvonalozza azokat az elveket, amelyek szerint Intézeteink eljárnak.

Fő irányelvünk mindig az volt, hogy a rokkantat lehetőleg adjuk vissza a földmivelő foglalkozásnak. Agrikultur állam vagyunk, a magyar föld még mindig jól és bőségesen ellátja azt, aki megműveli, hazánkban e téren még nagyon sok tennivaló van, a föld észszerű kihasználásával a mezőgazdaság terén a mostani termelésnek legalább háromszorosát lehetne produkálni és mindezt ideig kihasználhatlanul, parlagon heverő kincseket napvilágra hozni, ez a fenti elv tehát nagyon észszerű és követendő. Az eltérések csak ott és úgy mutatkoznak, hogy hogyan értelmezzük a földmivelésfoglalkozáshoz való visszatérés lehetőségét.

Hazánk összes rokkantjai közül, sajnos, ezt a számot a szakkörök most már majd egy millióra becsülik, kb. 80% volt földmives azelőtti foglalkozásában. A többiekre, akik azelőtt kereskedők, iparosok, gyári munkások, hivatalnokok stb. voltak, eleve nem vonatkozik a földmiveléshez való irányítás elve, vagy pedig csak egyes, egész különleges, kivételt képező esetekben.

A volt földmiveseknek, tehát a fenti 80%-nak pályaválasztásánál természetesen az az irányadó, hogy a rokkant meg fog-e tudni élni régi foglalkozásából mostani rokkantsága dacára. A kisbirtokosok természetesen mind visszatérhetnek foglalkozásukhoz, még ha súlyosabban sérültek is. Tapasztalás szerint 3 holdas jó termőföldű birtok egy kisebb család megélhetésének biztosítására elegendő. Máskép áll a dolog azonban azoknál, akiknek még kevesebbjük van, rosszul termő vidéken, vagy akik csak mint földmives-napszamosok, mint mezőgazdasági cselédek voltak alkalmazva megsebesülésük előtt. Az ilyen súlyosabb rokkantak, comb és alkar-, vagy

karamputáltak, vagy benuktkarúak stb. régi mesterségük folytatására nem alkalmasak. Itt mutatkozik a nagy különbség a kisbirtokosok és földmives-napszamosok között. Azok, kik valamely megfelelő birtok várományosai, pl. egy jómódú apa fiai, szintén megmaradhatnak a mezőgazdasági pályán, de a súlyosabban rokkant földmives-napszamosok, vagy mezőgazdasági cselédek, részes napszamosok stb. nem képesek arra, hogy felvegyék a versenyt az épkezláb egészséges munkásokkal. A fél lábú, vagy félkarú rokkant pl. nem kaszálhat egy rendben az egészségesekkel. Vannak ugyan nemes szívű birtokosaink közül néhányan, akik volt mezőgazdasági cselédjüket visszaveszik rokkantsága dacára is. Ez a rokkant ugyan valószínűleg nem azt a foglalkozását fogja folytatni, amit azelőtt végzett, ez azonban csak az elhelyezkedésének megítélésében játszik szerepet, a rokkantakra magára egyáltalában nem fontos, csak megélhetése legyen biztosítva. Rokkant mezőgazdasági cselédek ilyen visszavétele, — sajnos, de érthetőleg csak kivétel és olyan irgalmassági cselekedet, amely, dacára annak, hogy ezt az eljárást követendő példa gyanánt melegen ajánljuk nemesen érző nagybirtokosaink figyelmébe, — mégsem szolgálhat a rokkantak elhelyezkedésének reális alapjául. Azoknál, akiknek egy kevés földjük vagy legalább kis házuk van, szóba jöhet az, hogy ez a kis birtokuk kiegészíthessék, de ez is nagyon nehéz, mert csak ritka esetben sikerül őket régi helyükön földhöz juttatni, úgy hogy itt megint telepíteni kellene más helyre, ami a mi népünknek szintén nem nagyon felel meg. Ezeket a rokkantakat tehát olyan iparokra utaljuk, amelyet lakóhelyén, otthon folytathat és amelylyel különben nem elégséges jövedelmét pótolni tudja. Az ilyen otthoni iparágak a szabó, szűcs, cipész, borbély, szijgyártó, kovács, kosárfonó, asztalos, esztergályos, lakatos, bádogos, bognár, címfestő, mázoló, szobafestő, órás. Azokat a rokkantakat, akiknek semmijük sincs, szintén első sorban ilyen fajta mesterségekre utaljuk, amelyekből otthon vagy bárhol másutt is megélhetnek,

de ép úgy meg van a nagy haszna a józan munkásait nem kihasználó gyári üzemnek is, amely a rokkantat sérüléséhez képest speciális munkakörben alkalmazza, amint ez pl. a pozsonyi Grüneberg F. ketegyárban történik. Bizonyos kapcsolatot létesít az ipar és mezőgazdaság között egy szintén igen jól fizetett iparág: a mezőgazdasági gépész, míg a gépész mesterség bármely más állásban manapság igen keresett és jól fizetett foglalkozás.

Ezért nem volt is sikeres ama mozgalom, amely egy évvel ezelőtt indult meg az Országos Hadigondozó Hivatalban, hogy lehetőleg minden, még aránylag súlyosan sérült rokkant is, aki azelőtt földmiveléssel foglalkozott, a mezőgazdasághoz visszatérjen. Ez persze csak azáltal lett volna lehetséges, ha a rokkantoknak sok föld állott volna adomány útján rendelkezésére. Az akció ebben az irányban meg is indult, de sajnos nem járt avval az eredménnyel, amelyet vérmes reményekkel hozzá fűztek. A napokban jelentette be az Orsz. Hadigond. Tanács közp. bizottságának ülésén Gróf Teleki Pál, az O. H. H. elnöke, hogy noha agrikultur ország vagyunk, összesen csak 6 esetben ajánlottak fel a Hadigondozó Hivatalnak ingyen földterületeket. Mi ez több százezer rokkantnak? Kivételt képez Esterházy Miklós herceg nemesszívú adománya, amely legutóbb érkezett a Hivatalhoz, amely szerint a herceg, a Dunántúl 86 községében, részben beépített belsőségeket ajándékozott a Hadigondozó Hivatalnak, 813 hadirokkant család elhelyezésére.

Bárha minél többen követnék a nemesszívú főúr dicséretes példáját! De félős, hogy nem sok követője fog akadni, mivel a föld manapság drága kincs, a legértékesebb birtok, amelytől senki szívesen meg nem válik, még az sem, akinek nagyon sok van belőle. A háború előtt is, alatta is Európa éléskamarája voltunk, még inkább azzá leszünk észszerű belterjes gazdálkodás mellett a háború után is és az adakozók mindig kevesebben lesznek!

Ezért fontos és helyes, hogy ne csak a mezőgazdasági, hanem észszerű módon az ipari pályákra is irányítsuk rokkantjainkat. Ezzel is egy fontos nemzetgazdasági szempontot szolgálunk.

Mert mezőgazdaságunk az van, — de iparunk — pl. nagy szövetségesünkkel Németországgal szemben — jóformán nincs. Nem beszélhetünk e helyen arról, hogy ennek hol mindenütt érezzük a hiányát, de mindenki tudja, hogy ez egyik legnagyobb oka a valutánk hanyatlásának és pénzünknek a külföldi pénzpiacokon való elértéktelenedésének!

Rokkantak elhelyezkedése az életben.

Irta: Nagy Jenő.

(Folytatás)

A cipésmesterség után a másik foglalkozás, amit rokkantjaink leginkább favorizáltak, a gyári szakmunkásság. A hadigondozás első kísérletei voltak azok, amikor a rokkantak jövőjét a gyáripárban látták. Többféle ok játszott közre abban az irányban, hogy ez a nézet kifejlődhessen 1915. év közepén, amikor még a rokkantak ritkaság számba mentek és azok még javarészt a különböző kórházban voltak gondos ápolónői kezelés alatt, akik mindenféle szép ígéretekkel látták el betegeiket és növelték bennük egyrészt az életkedvet, másrészt annak az érzetét, hogy nekik már nem kell dolgozniuk, mindegyiknek akadt egy mágus patronage-ja, aki portási, felügyelői állást helyeztet nekik kilátásba. Mikor aztán azokból a szép ígéretek-ből semmi sem lett, kezdtek a rokkantak elkeseredni saját helyzetük felett. Akkor nagyon nehéz volt egy-egy közülük meggyőzni arról, hogy létfenntartásuk egyedüli biztos alapja a saját munkájuk. Alig lehetett arra gondolni az első időben, hogy őket hosszú hónapokon keresztül képezzük ki mesteremberekké.

Nagyon meg voltunk elégedve, ha annyit elértünk, hogy felvilágosítsuk őket arról, miszerint rokkantságuk mellett dolgozniuk is kell annyit, amennyit bírnak. Arról, hogy hónapokig tanuljanak, anélkül, hogy az eredményt is lássák rögtön — mint említettem — az első rokkantaknál szó sem lehetett. Arra azonban hajlandóságot mutattak, hogy gyárakban különböző rokkantságuknak megfelelő munkát vállaljanak. Nálunk kaptak az emberek lakást és kosztot és heti keresetük teljesen az ő zsebpénzük maradt.

Az eredmény, amit ezzel elértünk, a viszonyokhoz képest egyszerű volt. Felkeltettük ez által az embereink munkakedvét és annak az érzetét, hogy rokkantságuk dacára is tudnak értékes munkát végezni, olyat, amit mindenütt tisztességesen megfizetnek. Sokféle gyárban dolgoztak eleinte rokkantjaink, a kefégyárban, zománc-gyárban, Apolló-, Freud-, Siemens-gyárban stb. Az akkor kiképzett rokkantak javarésztben ma is munkásai a gyáraknak, némelyik családjával együtt. Felkerestem a napokban a kefégyárban régebben elhelyezett rokkantjainkat, hogy érdeklődjem náluk a sorsuk, egészségi állapotuk, keresetük után. A gyár igazgatója, Grüneberg Károly, a rokkantak ügyének régi jó akarató támogatója, lekötelező szívességgel kalauzolt a gyárban, hogy a rokkantakat munkájuk közben láthassam. Végig néztem valamennyit és közülök egy néhányat kiválasztottam, akiknek a gyárban való elhelyezését és jelenlegi magán viszonyait, továbbá munkakörét röviden leírom.

Kovács Kálmán, 48. gy. e.-beli gyalogos, zalaióvi illetőségű földmives és kőmives, 1893-ban született. Katonai szolgálatra bevonulása előtt otthonában mint kőművestanonc és napszámkeresetből tartotta fenn magát. Szülei elhaltak már, rokoni szegények, nincs semmiféle támasza otthonában. Az volt nevelő nagybátyjának kívánsága, hogy tanuljon valamilyen ült foglalkozást, amely lábamputatója mellett képessé teszi őt az életben való érvényesülésre. Szociális ügyében a rendezés megindulva, teljesen szabad út állott előttünk a tanácsadásban. Hozzá tartozója, vagyona nem volt, nem vonzódott a földmives-

mesterséghez, inkább városban akart maradni és itt ült foglalkozást keresni. A helybeli kefégyárban helyezték el kiképzés céljából. Itt belekerült a sörtefeldolgozó osztályba, ahol 1916. július 6-án kisebb megszakításokkal máig dolgozott. Foglalkozását egy kis széken ülve végzi, előtte és oldalt nagy csomó sörte, azt keféli, simítja, szortirozza. Gyakorlottsága képesíti arra, hogy akkordban óránként 1 kg-ot dolgozzon fel. A legközelebb felállítandó munkateremnek ő lesz a művezetője. Keresetével, amely kitesz 60-70 koronát és különféle, főleg ételmezesi járulékot, meg van elégedve.

A gyárban szeretik, gondoskodnak minden dolgáról, amiben megszorul. Kap gyertyát, petroléumot, kenyeret stb. A városban 36 koronát fizet lakásért havonta és ebédet a népkonyhában eszik. Nem vágyódik el innen, mert hozzátartozói nincsenek.

Schlodovszky Lipót, 72. gy. e.-beli pozsonyi lakos, 1891-ben született, bevonulása előtt hivatalos volt. Rokkantsága folytán azt folytatni nem szándékozott, hanem valami jobb megélhetést nyújtó mesterséget akart kitanulni. A kefégyár vállalkozott rá, hogy műszerésznek képezze ki gépei mellé. Hosszabb tanítás után sikerült őt annyira kiképezni, hogy ma az önműködő kefékötőgépek mellett, mint műszerész üzemvezetőhelyettes működik. Teljesen kielégítő pozíciója van. Heti keresete 70 korona, de ez fokozatosan emelkedik. Nagyon meg van elégedve helyzetével. Családjában nincs még, de nem sokára megengedi helyzetét, hogy nősüljön. Szüleinél lakik, ezért könnyebben élt kezdetben és ma már egészen önállóan élhet.

Messiar János, 12. gy. e.-beli gyalogos, rasztovnyi lakos, bevonulása előtti foglalkozása földmives volt. Rokkantsága a bal kéz ujjainak amputációja az alappercben, melynek következtében földmives foglalkozását folytatni nem képes, mert markolni semmit sem tud. Vállalkozó kedvű fiatal ember, aki könnyen reálált, hogy faesztergályosnak képezzék ki a kefégyárban. Ma már kitűnően begyakorolta magát az esztergályozásban, akkordban dolgozik, rokkantsága egyáltalában nem gátolja mestersege folytatásában, mert balkezét csak a véső ide-oda tologatására használta. Az esztergápad mellett vigan végzi dolgát, jó keresete van, 70-80 korona. Keresete elegendő saját fenntartására. Szülei, hozzátartozói nincsenek azért nem is kívánkozik el innen. Gyári igazgatója mint szorgalmas munkásnak jó jövőt jósol neki és jó akaratával minden ügyében segíti.

Szalay Mihály, 31. h. gy. e.-beli honvéd, győrszentmártoni lakos, 1892-ben született, bevonulása előtti foglalkozása földmives volt. Eleinte a szabómesterséget akarta nálunk kitanulni, de türelmét csakhamar elveszítette és gyári foglalkozást szeretett volna kezdeni. Mint alkalmas gyáripari munkás ajánlottuk neki a kefégyárt Szaktanácsunkat megfogadta és elment a kefégyárba, ahol ügyes keféfúróknak képezték ki. Amputált jobb lábával nem kell sokat járnia, egész nap ül a fúrópad előtt és fűtőrészre végzi akkordmunkáját. Keresete teljesen kielégítő, 70-75 korona hetente. Rokkantsága a fúrópad tologatásában nem gátolja, a műhelyben levő ép férőmunkásokkal teljesen egyenrangú munkát végez, egyforma keresete van. Sorsával meg van elégedve, kedélye és egészségi állapota kielégítő, legfőbb bánata az, hogy nyugdíját amit igazán megérdemelt, katonáéktól csak a legnagyobb nehézségek mellett kapja meg, és akkor is sokszor elmarad. Hazájába, miután senki közelebbi hozzátartozója nincsen, nem kívánkozik. Keresetéből kosztját, lakását ki tudja fizetni és teljesen megfelelő helyzetben lévőnek éri magát.

Végh Sándor, 20. h. gy. e.-beli honvéd, bazsui, zalamegyei lakos, 1894-ben született, bevonulás előtti foglalkozása földmives-napszamos volt, nőtlen, szülei majdnem teljesen vagyontalanok. Rokkantsága nagyon súlyos. Mindkét lába és mindkét keze két hüvelykujj kivételével amputált. Szociális ügyének rendezése épp ez oknál fogva nagyon nagy nehézségbe ütközött. Csak ült mesterség folytatására alkalmas és ott is csak olyanra,

amelynél az ujjak hiánya a mesterség folytatásában nem akadály. Vagyondarrendezés ügye nőtlenége és fiatal kora miatt nehéznek látszott és azért hosszabb utánjárásra sikerült őt a kefégyárban megfelelő munkakörbe elhelyezni. Kefefúrógépeknél dolgozik, ahol a gép megfelelő berendezésével és egyetlen megmaradt ujjának begyakorlása folytán ma már teljesen kielégítő keresetre tett szert. Ha nincs olyan tömeges munkája, akkor napszamba dolgozik, ha nagyobb a nyersanyagkészlet, akkor akkordba. Heti keresete rendszeresen meghaladja a 60 koronát és ebből lakást fizet havonta 24 koronát. Egyedül lakik egy kis szobában és legfőbb nehézsége a télen az volt, hogy petroléumhoz csak nagy nehézségek árán jutott és rendszeresen csak a gyár jóvoltából. A gyárban szereti őt mindenki és amiben csak lehet, segítségére vannak. Helyzetével meg van elégedve, bár az utóbbi időben többször betegeskedett, vesebántalmi voltak, de most egészséges és jó kedvvel dolgozik. Akkordmunkában alig keres pár koronával kevesebbet mint ép kéz-láb társai, úgy hogy szociális ügyének megoldása, tekintve a rokkantsága folytán elő állott nehézségeket, teljesen sikerült.

A gyár igazgatója mindent megtesz érdekében és rokkant társai ügyében, ellátja őket szükséges dolgaival és annál rosszabbul esik nekik aztán, hogy katonai nyugdíjuk folyósítása oly nehézségekbe ütközik mind-egyiküknél. Ezt a pénzt várják legnehezebben, mert erre legjobban rászolgálnak. Ezt a néhány példát csak úgy ragadjuk ki a kefégyárban dolgozó rokkantjaink életéből, lehetőleg úgy megválasztva, hogy mindenféle munkakörnél dolgozó, valamint a különféle sérülési rokkantak eseteit említettük meg.

Ezekből a példákban látható, hogy megfelelő munkakörben olyan súlyos rokkantak, akiknek mindkét kezük és mindkét lábuk hiányzik is, érvényesülni tudnak. Sokan közülük ép társaikkal teljesen egyenrangú munkát végeznek és természetesen ugyanolyan keresetre tesznek szert.

Igy van az nemcsak Grünebergéknél, de más gyárakban is. A haj csak ott van, hogy a rokkant gyári munkás munkakörébe nagyon változó. Nem bírják hónapokig — évekig az egyforma tempót, ellankadnak, elvesztik türelmüket, kedvüket a munkához. Hozzájárul ehhez még, hogy az egyforma részletmunka és a rossz levegő, továbbá a mai nehéz ételmezesi viszonyok az egészségüket károsan befolyásolja. Gyakran betegeskednek és ilyenkor sokszor hetekig nincsen keresetük. A gyáripar felé rokkantjainkat ma már nem nagyon irányítjuk. Mint munkásokat egyáltalában nem. A mai nehéz megélhetési viszonyok közt egy rokkant nagy városban nagyon nehezen tud annyit keresni, hogy ő és családja abból megéljen. Azonkívül sem a gyári munka, sem a gyári levegő nem az, amelyik a rokkant gyenge szervezetének megfelelő lenne.

Csak ha olyan körülmények állanak fenn, mint az előbb vázolt esetekben, ajánljuk a gyárat. Ma már inkább kiképezzük embereinket gépészekké, szerelőkké és ilyen vagy ehhez hasonló minőségben helyezük el őket.

A pozsonyi rokkantak oktatásáról

Irta: Suján Pál tanár, százados.

25. Építőipari tanfolyam.

(Folytatás.)

Az oktatás menete és a tananyag rövid foglalata a következő:

3. A szabadkézi rajzból és az ábrázoló mértanból:

A) Szabadkézi rajzi és műtörténet.

Kezddőknél:

Szabadon tartott (meg nem támasztott) kartartású kézzel különböző irányú vonalak húzási gyakorlattal: vízszintes, függőleges, 45° irányú egyenesek rajzolásai próbálgatások, többszöri vonalvezetés útján. Egymásra merőleges, egymással párhuzamos egyenesek rajzgyakorlásai. Körvonal rajzolása, folytonos

vonalhúzással javítva az előző hibás vonalmenetet. Félkör, negyedkör rajzolása. Két, három, négy egyenlő, egymást érintő kör előállítás. Szögletes és görbe vonalmenetek (cikk-cakk, hullám stb.) gyakorlása. Egyenesek s kör szemmértékkel való osztásai. Nagy és kis, álló, ú. n. nyomtatott alakú betűk rajzolása. Hosszúságoknak a mérőléccel való befogása.

Egyenes hosszúságoknak távolból, érzés alapján egymással való arányításai; különböző helyzetű egyenes darabok arányítási gyakorlatai. — Nagyobb méretben: kör, négyszög, háromszög, ötszög, hatszög, csigavonal stb. idomok rajzolása az adott terület lehető kihasználásával, a vázolás, az elhelyezés helyesbítése és a helyes alaknak csupán érzéssel való kifejlesztése eljárásával. Egyszerűbb stilizált levelek, majd később középkori, görög és renaissance nagy falimenták után néhány nagyobb alakú rajz készítése, de mindig az előbbiekből foglalt rajzolás elvek alapján, t. i. a helyes formáknak a megfigyelő és a keresgélő rajzolás rendszerével és a hibáknak önálló kijavításával, a melyet a távolból való mérés tudása tesz lehetővé.

Ezeket követik a minden előrajzolás nélküli ecsetgyakorlatok. Szépítő tónussal vonalmenetek, majd egyszerűbb síkidomok foltfestései, de sohasem a külső konturból kiindulva, hanem a belső folttestület gyors visszaadásával kezdve s a legkülsőkkel csak befejezve. — Stílus elemek és díszítő kompozíciók gyors feljegyzései ecsetfoltfestéssel.

Haladóknál: A plasztikus rajz és festés bemutatása. A tónus fogalma. A tónusok különböző árnyalati értéke. Az egymásba olvadó tónusok összefoglalása, tehát felületek egyszerűsítése. A tárgyakon látható számtalan tónus redukálása öt tónusra és ezek grafikai kifejezésének gyakorlása négyzetű mezőn: írónal, krétával, festékkel, tollal. Egyszerűbb és összetettebb, stilizált s naturalistikus, de mindig szintelen, plasztikus minták után tónus-rajz és festés, fehér, illetve tónusos papírokon. Az előbbieknél a fehér tónusát, az utóbbiaknál a középtónust kihagyva. Általában az összes tónusoknak öt tónus fokozatban való kifejezése képezi a feladat lényegét — A színek. A szintan gyakorlati ismertetése. Színkeverések.

Úgy a kezdőknél, mint a haladóknál az építészet s a díszítő művészet különböző stílus korainak s ezek jellemző vonásainak rövid ismertetése és klisékkel való bemutatása. — A formai ízlés és a formai logika lényege. A tanfolyam szabadkézi rajzainak száma átlag 50—60 rajzlap.

B) Ábrázoló mértan.

A mértani sugár fogalma. A központból széjjelmenő sugarak, a párhuzamosan haladó sugarak. Az ugyanazon méreteket távolba vivő (vetítő, párhuzamos) sugarak. A vetítés területi helye: a képsíkrendszer. A felül, szemközt és oldalt nézés és ennek vetítő sugarakkal való rajzi rögzítése az ú. n. első, második és harmadik képsíkon. Ezen eljárás ismerete alapján a pont, a különböző helyzetű egyenesek, síkidomok ábrázolása. Egyenesek és síkidomok áthatásának ábrázolása. Gömb, kúp, henger, hasáb ábrázolása különféle főbb helyzetben. Ezeknek pontok, vonalak ábrázolása. Festék áthatása.

Esetleg az árnyékszerkesztés legelőkelőbb ismertetése. Az ábrázoló mértanból csupán elméleti oktatást nyernek a hallgatók; külön rajzlapokat nem készítenek.

B) Az ácsmester jelölteknél.

1. A szerkesztésben az ácsművésznél használt faanyagok ismertetése és feldolgozásuk módja; a különféle fakötések, toldások, vastagítások szerkezete, kereszteződő gerendák kötése; a feszítő- és függesztő művek; a favázis- és boronafalak ismertetése; a fáfödémek szerkesztése és gerendáinak számítása; az egyszerű és összetett fődél-székek, toronysüvegek és csarnoktetők; kisebb gerendatartós fahidak szerkezete; pallórács, cölöprács és cölöpözés; különféle fődélhajak szerkezete és végül az ács munkák költségvetésének tárgyalása. A rokkant ácsok

a szerkesztési órákon ugyancsak mintegy 40 rajzlapot készítenek az elméleti oktatás alapján.

Az ácsoknál 2. a számtan, mértan, könyvvitel stb., továbbá 3. a szabadkézi rajz és ábrázoló mértan anyaga közös a kőművesekével.

A tanfolyam befejezése után a jelöltek a 46 188/84. sz. F. I. K. miniszteri rendelettel szervezett bizottság előtt képesítő vizsgálatot tesznek. A vizsgálat áll: a) egy próbamunka készítéséből, b) szóbeli vizsgálatból. A próbamunka tárgyai a kőműveseknél: egy egyszerű szerkezetű földszintes lakóház vagy gazdasági épület terve (adott program szerinti) részletes előméréssel és költségvetéssel; az ácsoknál: 1. fődél szerkezet adott alapformához, részletes előméréssel és költségvetéssel, 2. egy toronysüveg, vagy egy kisebb hid szerkezete részletes előméréssel és költségvetéssel. A próbamunkák elkészítéséhez egy hét áll rendelkezésre és a jelölt feladatát zárt helyen, bizottsági tagok felügyelete alatt tartozik kidolgozni. Ha azután a jelölt a szóbeli vizsgálatot is sikerrel kiállotta, akkor erről bizonyítványt kap, melynek alapján az illető a vizsgálat anyagát képező mesterség „mestertitkára” néven önálló kezelésre és vezetésre képesítetik.

Meg kell itt jegyezni, hogy a tetemes költséggel fentartott pozsonyi rokkant-építőipari tanfolyam kizárólag Beczzy Árpád főmipari szakiskolai igazgató úrnak, az ő páratlan ügyszeretetének és energiájának köszönheti létét, mert Budapesten kívül sehol az országban nincsen ilyen tanfolyam és Pozsonyban is csak azért van, mert — hála Beczzy igazgató ügybuzgalmának — hamarabb jött létre, mint maga a budapesti; mire ugyanis a kizárólag Budapesten szervezendő rokkant-építőipari tanfolyamára vonatkozó miniszteri rendelet napvilágot látott, a pozsonyi főmipari szakiskolában megalakított tanfolyamon már javában folytak az előadások.

A rokkantak pozsonyi építőipari tanfolyama 1916. februárjában nyílt meg. A jelenlegi már a negyedik kurzus. A tanfolyam újabbán átlag 9 hónapig tart, az első kettő 7, illetve 8 hónap alatt fejeződött be. A tanulmányi időt részben az óriási tananyag miatt, de főként egyik-másik csekély előismerettel bíró rokkantakra való tekintettel kellett megtoldani, mert bizony akadt olyan is a jelentkezők között, a ki még az egyszerűen sem tudta. Az ilyeneknek a kiképzése nem kis feladat és mindenesetre hosszabb időt igényel.

H I R E K.

Az Országos Hadigondozó Tanács Központi bizottságának ülése a napokban folyt le az ország-ház delegációs termében, amelyen gróf Teleki Pál, az Országos Hadigondozó Hivatal elnöke elnökölt. Gróf Teleki Pál elnöki megnyitójában tartalmazatosan beszámolt a Hadigondozó Hivatal működéséről. Felemlítette többek között azt is, hogy a Hivatalnak összesen közel 1,000,000 rokkantról fog kelleni gondoskodnia, továbbá, hogy az utolsó esztendőben a Hadigondozó Hivatal 3 új különleges gyógyintézetet létesített 2660 ágygyal, felállított egy új mezőgazdasági rokkantiskolát 40 férőhellyel és hogy felállítás alatt van egy gyümölcskertészeti rokkantiskola és a kolozsvári gyógyintézet visszaállítása. Beszámolt továbbá az elnök az árvagondozás terén a nevelési segélyrendeletéről és az árvagondozás terén történt egyéb intézkedésekről. Felemlítette, hogy a hadirokkantoknak polgári életbe való visszaterése szempontjából és jó állásokba való elhelyezése céljából 20 új munkaközvetítő létszűlt. És beszámolt arról is, hogy annak dacára, hogy földműves ország vagyunk, a rokkantoknak adományképpen földdel való ellátása céljából csak 6 esetben ajánlottak fel ingatlanokat a Hadigondozó Hivatalnak. (Erre különben bővebben kiterjeszkedtünk mai vezércikkünkben is. Szerk.) A tartalmas jelentést a központi bizottság egyhangúlag tudomásul vette és meleg köszönetet szavazott gróf Teleki Pál elnöknek és munkatársainak.

Esterházy Miklós herceg földadományja. A nemesszivű főúr a rokkantak számára való nagyarányú adományt jelentett be a Hadigondozó Hivatalnál. Ugyanis a Dunántúl 86 községében, részben beépített belsőségeket ajándékozott 813 család elhelyezésére, felhatalmazást adott azonkívül a Hadigondozó Hivatalnak, hogy ezek a telkek, amennyiben a rokkantak nem a kijelölt helyen kívánják a földadományt igénybe venni, eladhatók és helyettük a rokkant számára más, neki megfelelőbb helyen lehet telket vásárolni.

Rokkant fényképésztanfolyam Budapesten. A legújabbán Budapesten felállított fényképész-tanfolyam kapcsán a Magyar Hadigondozó 1918. szeptember hó 1. számában örömmel konstatálja, hogy a Hivatal ezen hasznos iparág szakoktatását is beleillesztette a hadirokkantak iskoláinak tananyagába. Erre vonatkozólag megjegyezzük, hogy a rokkantak számára Pozsonyban a Hadigondozó Hivatal pozsonyi intézeténél már az intézet fennállása óta eredményesen működik a fényképészeti szaktanfolyam.

Hadigondozókongresszus Bécsben. Nagyarányú Hadigondozó gyűlés lesz Bécsben folyó hó 16-tól 19-ig, amelyen az osztrák-magyar monarchiából és a szövetséges országokból sokan fognak részt venni a hadigondozás vezető férfiai közül. Az ülésen az Országos Hadigondozó Hivatal is képviselteti magát, részt fog venni továbbá az üléseken a budapesti intézetek több orvosa, valamint a pozsonyi intézet igazgatója és orvosi karának több tagja.

Erdeklődés lapunk iránt. Sopron vármegye alispánja révén a Németországban levő poseni Hindenburg-Museum érdeklődik lapunk iránt és muzeuma számára különböző felvilágosításokat kér a lap megalakulására és intencióira vonatkozólag. Az érdeklődésre bővebben fogunk válaszolni.

K. Durigó Ilona és dr. Kerntler Jenő hangversenye. K. Durigó Ilona kamaranékesnő, ez idén még külföldi hangversenykörútjának megkezdése előtt fog Pozsonyban dr. Kerntler Jenő zongoraművésszel szeptember 27-én a katonai kaszinó dísztermében hangversenyezni. Az estély védnöke gerstbergi és reichségi lovag Gerstenberger Frigyes lovassági tábornok úr ő nagyméltósága, Pozsony katonai parancsnoka. A hangverseny tiszta jövedelme a Gerstenberger gondozó-alap és a pozsonyi Hadigondozó-Intézet Rokkantalapja között fog megoszlan. Reméljük, hogy a nemes cél érdekében tartandó hangversenyből kifolyólag ismét tekintélyes összegek fognak begyűlni a fenti hadijótékonyági alapokra.

Szerkesztői üzenet.

Tarján László tanítónövendéknek Nyíregyháza. Címe pontosan fel van írva és a lapok mitőlünk oltá elmentek. Régebbi lapokat nem küldhetünk, mivel nincs elég tartalékpéldányunk. Különben kérjük, hogy lehetőleg olvashatóan sziveskedjék írni, mert levelezőlapja végét nem lehet kibetűzni.

Fazekas Károly rokkant őrmesternek, Satoraljaujhelyi Hadigondozó. Ilyen sok példányt díjtalanul nem küldhetünk. Tessék példányra fizessen elő és a lapokat osztassa ki az ott levő rokkantak között. A testvér-intézeteknek féláron lehet a Rokkantak Lapjára előfizetni.

Vaczláv János rokkant őrmesternek, Barsfüss. Címe rájuk felvén jegyezve és az újságok innen pontosan elmennek. Ha nem kapja meg, akkor útközben veszték el, amiért mi nem vagyunk felelősek. Méheszeti tanfolyam most nincs. Tessék két hét múlva érdeklődni, hogy mikor lesz.

Szabó Sándornak, Esztergom, a lapot az új címre küldtük.

Kovács Andrásnak, Debrecen, szünet.
Pintér Jánosnak, Borsodmegye.
Perc Péternek, Kév. Tiszafalu.
Sipos Andrásnak, Debrecen.
Duzsik Jánosnak, Tasád Szarvad.
Tuba Gábornak, Szentkirályszabadja.
Gránicz Pálnak, Szentos.
Horváth János gépésznék, Felső-Jányok: a lapot küldjük.

Rokkantak részére a pozsonyi intézetnél felajánlott állások.

Felügyelők.

Községi Széna-Akció, Budapest, egy felügyelő, ki munkásokkal rendelkezik, egyelőre napi 12 korona.
 Bak Bálint, Bácskossuthfalva (Bács-Bodrogmegye), egy felügyelő szalmaapréselő munkások felügyelésére, napi 8 korona, lakás és teljes ellátás.
 Sztatvini Gyógyforrások, Sztatvin (Szepesmegye), egy felügyelő, havi 150—200 korona, lakás, fűtés, világítás, nős legyen.
 Első zombori turógyár, Zombor (Bács-Bodrogmegye), egy munkafelügyelő, lehetőleg nős legyen, kap lakást, fűtést, világítást és havi 300 koronát.
 E. M. R. A. Textilgyár, Budakalász (Pestmegye), egy kertészeti mezőgazdasági felügyelő, napi 8 korona, lakás, fűtés, világítás és élelmiszer könnyű beszerzése a gyár révén.
 Nyerges-Ujfalu Cementgyár R.-T., Nyerges-Ujfalu (Esztergommegye), egy felügyelő, havi 200 korona, lakás, fűtés és világítás.
 Gróf Károlyi Mihály, Sirók (Hevesmegye), egy munkavezető, ha nőtlen, ellátás, lakás, fűtés, világítás és havi 100 korona, ha nős lakás, évi 1200 korona, 16 hlt. szemes élet, 18 méter fa, világítás és 1000 □-öl földhasználat.

Gépezek és fűtők.

Kristóffy József, Kiskúntélegyháza (Pestmegye), egy gépész kis motor mellé, bizonyítvánnyal, 16 hl. rozs, 2 hl. búza, 2 hl. árpa és 200 korona, naponta egy liter tej vagy tehéntartás, 1500 □-öl tengeri föld, lakás, fűtés, vagy készpénz.
 Heisler József, Budapest, egy gépész, tanult lakatos, nős, kap lakást, fizetést érdem szerint.
 Morvaszentjánosi uradalom, Morvaszentjános (Pozsonymegye), egy gépész vagy fűtő, teljes ellátás, fizetés megegyezés szerint.
 Glesinger J. P. H. József gőzfűrészt (Turócsmegye), egy fűtő és egy gépapoló, fizetés 200—300 koronáig esetleg több, lakás, fűtés, világítás és hatósági élelmezés.
 "Patria" pótkávégyár, Nagykanizsa (Zalamegye), egy vizsgázott fűtő, fizetés megegyezés szerint.

Irodai alkalmazások.

Gróf Pálffy József vegyészeti gyára és uradalma Szomolány (Pozsonymegye), egy irtók, természetben lakás, fűtés, világítás, fizetés megegyezés szerint.
 Spitzer Vilmos, Diópuszta, u. p. Némethad (Somogy megye), irodai és kulesári teendőkre egy egyén, kap konvenciót, nős legyen.
 "Apollo" kőolajfinomító gyár, Pozsony, egy hivatalnok, fizetés megegyezés és tehetség szerint.
 Angyal Ignác, Budapest, egy magán-tisztviselő, körülbelül heti 60 korona.

Magyar Agrár- és Járadékbank, Budapest, címírára két irtók, napidíj megegyezés szerint.
 Abádszalóki Gőzfűrészt és Gőzmalom R.-T., Abádszalók (Szolnokmegye), egy segédhivatalnok, havi 400 korona, lakás, fűtés, világítás, nőtlen legyen.
 "Hunnia" Gőzmalom R.-T., Dárda (Baranyamegye), egy irtók, 300—400 korona havonta.
 Schick M., Pozsony, egy levelező, magyar, német gyors- és gépirás, fizetés megegyezés szerint.
 Balatonszentgyörgyi uradalom, Balatonszentgyörgy (Somogy megye), egy könyvelő, havi 200 korona és élelmezés, lakás, fűtés és világítás.
 Kamer Vilmos, Szabadka (Bács-Bodrogmegye), egy könyvelő 500—600 korona.

Kocsisok.

Ujházy Árpád, Nagyszombat (Pozsonymegye), egy parádéskocsis, lakás, teljes ellátás, ruházás, fizetés megegyezés szerint.
 Schuster Béla, Sámotpuszta, u. p. Somorja (Pozsonymegye), egy parádéskocsis, fizetés megegyezés szerint.
 Bethesda kórház, Budapest, egy kocsis, havi 40—50 korona, lakás, teljes ellátás, mosás és borralaló.
 Töke György, Budapest, egy kocsis, heti 100 koronától feljebb, természetbeni lakás és fűtés.
 Hornyánszky Pál, Hegyközpályi (Biharmegye), egy parádéskocsis, lakás, szokásos konvenció, pénz fizetés, lehetőleg családostól legyen.
 Matta Árpád, Szászhalombatta (Fejérmegye), egy kocsis, konvenció fizetés.
 Sylva R.-T., Kolozsvár (Kolozsmegye), 2 kocsis, 180 korona havonta.

Kertészek.

Rudnay Béla, Alsószemer (Hontmegye), két kertész, lakás, 20 hl. gabona 1200 öl szántóföld, egy darab kerti föld, 2 liter tej és tűzifa, tarthat két disznót, fizetés megegyezés szerint.
 Bikszádi Gyógyfürdő Igazgatósága, Bikszád (Szatmármegye), egy diszkertész, szakiskolai képzettség, lakás, konvenció és készpénz-fizetés megegyezés szerint.
 Breuer B. Armand, Budapest, egy kertész, aki vincellériskolát végzett, kap lakást, fűtést, világítást, disznótartást, havi 70—80 koronát.
 Fischer Róbert, Budapest, egy kertész, lakást természetben kap, fizetést megegyezés szerint.
 Razsonich János, Budapest, egy kertész, ki a földműveléshez és állatokat kezeléséhez ért, havi 40 koronát és teljes ellátást kap.
 Zödi István, Szabadka (Bács-Bodrogmegye), egy konyhakertész, fizetés megegyezés szerint.

Örök.

Schaunvitz Dezső, Dubovány (Nyitra-megye), egy éjjeli őr, konvenciót kap, nős legyen,

Tolesvai Hegyközség, Tolesva (Zemplénmegye), egy hegyőr, fizetés 240 korona.

Magyar Agrár- és Járadékbank Tököl kertészete R.-T., Tököl (Pestmegye), két éjjeli őr, lakás és rendes konvenció, családostól legyen.
 Gróf Hadik-Barkóczy Endre, Pálóc (Ungvármegye), egy mezőőr, irni, olvasni tudó, 160 korona, 4 hl. buza, 12 hl. rozs, só, főzelék hatvan liter fa és lakás.

Gróf Ambrozy István, Temesrékás (Temesmegye), egy mezőőr, évi 200 korona készpénz, 10 hl. buza, 8 hl. rozs, 28 kgr. só, 1 hold tengeri föld, 300 négyzetöl kert, lakás, tüzelő fa.

Gömörmegei Áruforgalmi R.-T., Rimaszombat (Gömörmegye), egy éjjeli őr, havi 180—200 korona, ha nőtlen lakás, 7 orossal együtt, ha nős, felesége az oroszoknak főzhetne és moshatna, miért neki külön díjazás jár, lakás, egy kis földszintes ház két szobával.

Leindörfer Károly, Párkány (Esztergommegye), egy telepőr, lakás, fűtés, világítás és fizetés megegyezés szerint.

Körösbányai Erdőipar R.-T., Beszterce (Baszterce-Naszódmegye), egy éjjeli őr, 150 korona havonta, természetbeni lakás, fűtés és világítás.

Gazdasági és Hadiszekérgyár R.-T., Galgóc (Nyitra-megye), két éjjeli őr, heti 60 korona fizetés és fűtés.
 Sylva R.-T., Kolozsvár (Kolozsmegye), egy éjjeli őr, 180 korona havonta.
 Miskolczi kir. ügyészség, Miskolc (Borsodmegye), két napidíjas fogházőr, irni és olvasni tudó, havi 70 korona napidíj, 25 korona háborússegély és lakás.

"Kundháza" Telep-Egyesület, Kundháza-telep, u. p. Fót (Pestmegye), egy telepőr, irni és olvasni tudó, készpénzjövdelem körülbelül 1200 korona, lakás, szoba, konyha, fűtés, fél hold föld megművelése.

Különfelek.

Faragó és Társa, Budapest, egy géplakatos, napi 14—20 korona.
 Magyar "Minimax" R.-T., Budapest, két lakatos, fizetés órabér 1.50—2 koronáig.
 Fehér és Ghimessy, Budapest, 2—3 lakatossegéd, 1—2 korona órabér.
 Csikvármegyei közkórház, Csikszere (Csikmegye), egy géplakatos, teljes ellátás és havi 75 korona fizetés.
 Gyulyás Lászlóné, Budapest, egy laboráns, fizetés 300 korona.
 Reiter Ferenc és Fia, Budapest, egy munkás, fizetés megegyezés szerint.
 Hrehov Ágoston, Bellus (Trencsénmegye), egy molnárségéd, havi 80 korona, ruházat, mosás és teljes ellátás.
 Reiter Ferenc és Fia, Budapest, egy mázoló, fizetés megegyezés szerint.
 Huszár Adolf, Nagyvárad (Biharmegye), egy csomagoló, 240 korona havi fizetés és lakás.

Blank Teréz, Kőbánya, egy minden, teljes ellátás, havonta borralaló és 40 korona.

Rédly Gyula, Dunamoos (Esztergom-megye), egy mezőőr, irni és olvasni tudjon, havi 30 korona, lakás, élelmezés, nőtlen legyen.

Mezőgazdasági Ipar R.-T. Kaposvári Cukorgyára, Kaposvár (Somogy-megye), egy mázsamester, fizetés megegyezés szerint.

Báró Miske József, Pozsony, egy méhészt, napi 10 korona, félnaponként 5 korona, ellátás és lakás nélkül.

Vajda H. és Társa, Szeged (Csongrádmegye), 5—10 munkás famegmunkáló gépekhez, 70—100 korona hetenként.

Kisfaludy Liphay Agost, Budapest, egy munkás kerti munkára, fizetés havi 100—200 korona, lakás, fűtés, világítás, nős legyen.

Pollák Simon, Zsolna (Trencsén-megye), egy nyergessegéd, fizetés megegyezés szerint.

Első Zombori Turógyár, Zombor (Bács-Bodrogmegye), egy pintér, 15—20 korona napidíj.

Braun Bernát és Társa, Fiume, két raktárnok 200—450 koronahavonta.
 Dr. Radványi László, Budapest, egy riporter, havi 600 korona.

Böhmische Union-Bank, Prága, Böhmen, három bankszolga, 220—250 korona kezdő fizetés és ruházat.

Magyar kir. állami gyermekmenhely, Nagyvárad (Biharmegye), egy hivatalszolga, lakás, fűtés, világítás és fizetés megegyezés szerint.

Mindszenty Béla, Pozsony, egy házi-szolga, lakás, fűtés, világítás és havi 150 korona.

Angyal Ignác, Budapest, egy irodaszolga, körülbelül heti 60 korona.

Galgóczi m. kir. állami polgári fiú- és leányiskola, Galgóc (Nyitra-megye), egy iskolaszolga, egyelőre 730 korona, 600 korona háborússegély, egy évi szolgálat után minden gyermek után 160 korona családi pótlék és ruhailletmény 100 korona, ipar- és tanonciskolától 150 korona.

Kir. járásbíró, Pozsony, egy hivatalszolga, havi 140 korona fizetéssel.

Seifert József, Pozsony, egy üzleti szolga, napi 6 korona.

M. kir. állami gyermekmenhely, Nagyvárad (Biharmegye), egy házi-szolga, havi 85 korona és teljes ellátás.

Kulpán Samu, Turócszentmárton (Turócsmegye), egy szíjgyártó, lakás, ellátás, fizetés megegyezés szerint.

Lugosi Villamtelep, Lugos (Krassó-Szörénymegye), egy szerelő, napi 6 korona fizetéssel.

A fent hirtetett munkaközvetítésekre vonatkozó ügyekben felvilágosítással szolgál Ujjady Árpád főhadnagy, a pozsonyi intézet szociális és munkaközvetítő irodájában naponta d. e. 8—12-ig.